

Simon slår sig

En bog om blødersygdom

Tekst: Nicolas Jacquemot

Illustration: Henrik Lange

Denne bog tilhører:

.....

Simon slår sig

En bog om blødersygdom

Simon ligger vågen og kan ikke falde i søvn.

I morgen skal han starte i en ny skole. Det føles både spændende og skræmmende. Han er lige flyttet hertil og kender ingen i klassen.

”De andre børn har sikkert også sommerfugle i maven,” siger mor, da de spiser morgenmad.

Men Simon er nok den, der er mest spændt. Han skal fortælle, at han har en blødersygdom. Mor har allerede talt med klasselæreren og skolesygeplejersken, men i dag skal Simon selv fortælle det til resten af klassen.

”Vær nu forsigtig, når du leger i frikvarteret,” siger far. Han og mor er urolige for, at Simon skal falde og slå sig.

Blødersygdom er et fællesnavn for forskellige sygdomme, hvor blodet har svært ved at koagulere (størkne). Hvis man har en blødersygdom, kommer man lettere til at bløde, og det tager længere tid, før man holder op med at bløde. Det kan også begynde at bløde uden nogen grund.

Blødersygdom deles op i mild, moderat og svær. Moderat er et andet ord for 'mellemsvær'. Blødersygdom er en arvelig sygdom, og det betyder, at den er medfødt. Sygdommen smitter ikke.

Mor følger Simon i skole.

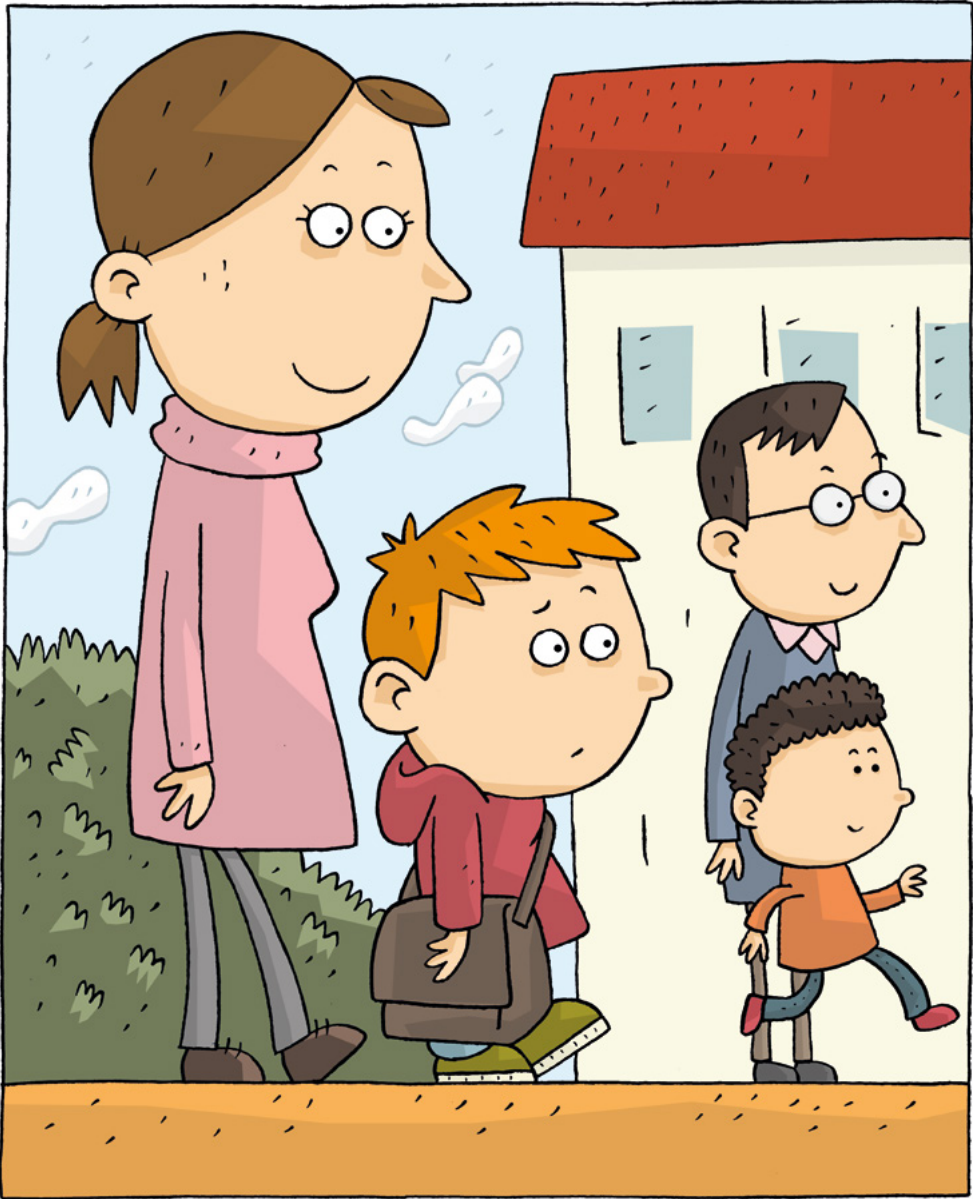
I skolegården står der en masse voksne og taler med hinanden. Der er også nogle børn. Nogle af dem leger med hinanden.

”Husk nu at fortælle om din blødersygdom,” siger mor.

”Ja ja,” siger Simon.

Hun giver ham et kram, inden hun går.

Det er godt, at klassekammeraterne, læreren og skolesygeplejersken får at vide, at han har en blødersygdom. Men gymnastiklæreren, sløjdlæreren og fritidshjemspersonalet skal også vide det. Så ved de, hvad de skal gøre, hvis han slår sig og begynder at bløde.

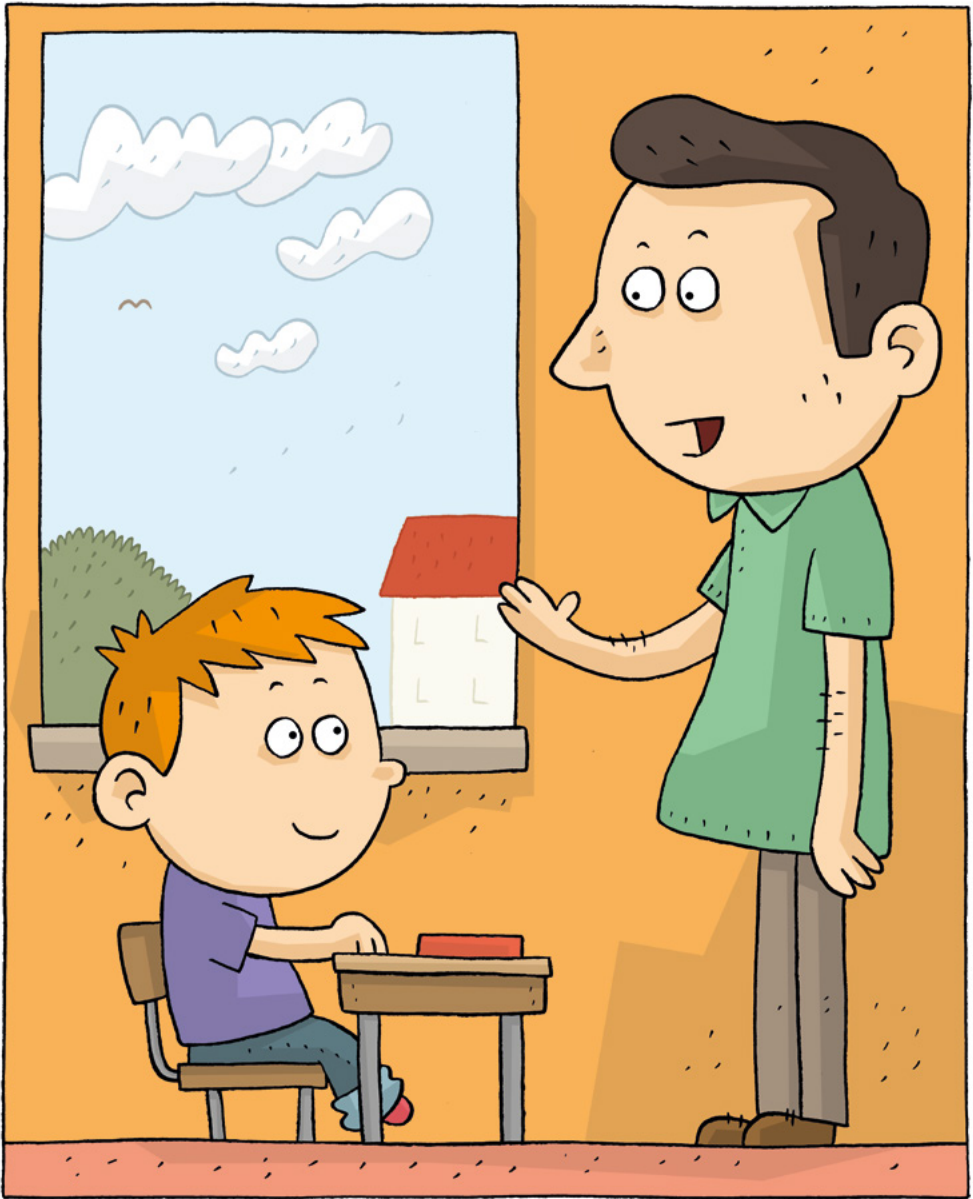
Inde i klassen må de selv vælge, hvor de vil sidde. Simon sætter sig ved vinduet. Han kan se en masse hunde løbe rundt udenfor.

”Det er en hundedagpleje,” siger pigen, der sidder ved siden af ham. Simon spørger, hvad man laver i en hundedagpleje. ”Jeg tror, at de leger hele dagen,” svarer hun.

Læreren byder alle i klassen velkommen. Han hedder Erik. Han fortæller lidt om sommerferien, skoleskemaet og frokostpausen, og så siger han: ”De fleste af jer kender jo allerede hinanden. Men vi har et par nye elever, så jeg synes, at alle skal præsentere sig.”

Simon kigger rundt i klasse-lokalet. Gad vide, hvem der allerede er kammerater?

Nu skal alle sætte sig i en rundkreds.

Man skal skrive sit navn på et skilt. Bagefter skal man holde skiltet op og fortælle noget om sig selv. Simon ved godt, hvad han skal fortælle. Han ved i hvert fald, hvad han har lovet mor at fortælle.

”Jeg hedder Morten, og jeg har tre søstre,” siger Morten.

”Jeg hedder Laura, og jeg har været i Italien i sommerferien,” siger Laura.

”Jeg hedder Ali, og jeg har fået et nyt skateboard,” siger Ali.

”Jeg hedder Sara, og jeg kan godt lide hunde,” siger pigen, som han lige har siddet ved siden af. Så fortæller hun, at hun har en gravhund, der hedder Gunnar.

Det var da et mærkeligt navn til en hund, tænker Simon. Hans morfar hedder også Gunnar.

Nu er det Simons tur til at præsentere sig. Han er lidt genert. Alle i rundkredsen kigger på ham. Simon skal sige sit navn og fortælle, at han har en blødersygdom. Han tager en dyb indånding.

”Jeg hedder Simon, og jeg ...” begynder han. Men så ringer det ud.

”Vi fortsætter med præsentationerne i næste time,” siger Erik. Alle løber ud af klassen.

I skolegården er der en fodboldbane, gynger, rutsjebane og et klatrestativ.

Den her skolegård er meget bedre end på min gamle skole, tænker Simon. Han leger med Ali, Laura og Morten. De har det sjovt.

Men højt oppe i klatrestativet mister Simon grebet.

”Hjælp!” råber han og falder mod jorden.

På vej ned husker han, hvad far sagde i morges:

”Vær nu forsigtig!”

Nu *skal* han fortælle om sin sygdom.

Simon ligger på jorden. Han kigger op. Sara står bøjet over ham.

”Jeg har en blødersygdom,” siger Simon. Han peger på sit ben. Han har fået en hudafskrabning på knæet. Det gør ondt og bløder lidt.

Sara siger, at han skal ligge stille. ”Hent noget iskoldt i køkkenet,” siger hun til Ali. ”Bed skolesygeplejersken om kompresbind,” råber hun til Laura.

Hvad? Hvordan kan Sara vide alt det? Simon er helt forbløffet.

Et par minutter senere kommer Ali med en pose frosne ærter.

Lidt efter kommer Laura løbende. Hun har hentet skolesygeplejersken. Simon ligger stadig på jorden.

Skolesygeplejersken lægger ærteposen i et håndklæde. Hun siger til Ali, at han skal holde den mod Simons knæ i lang tid.

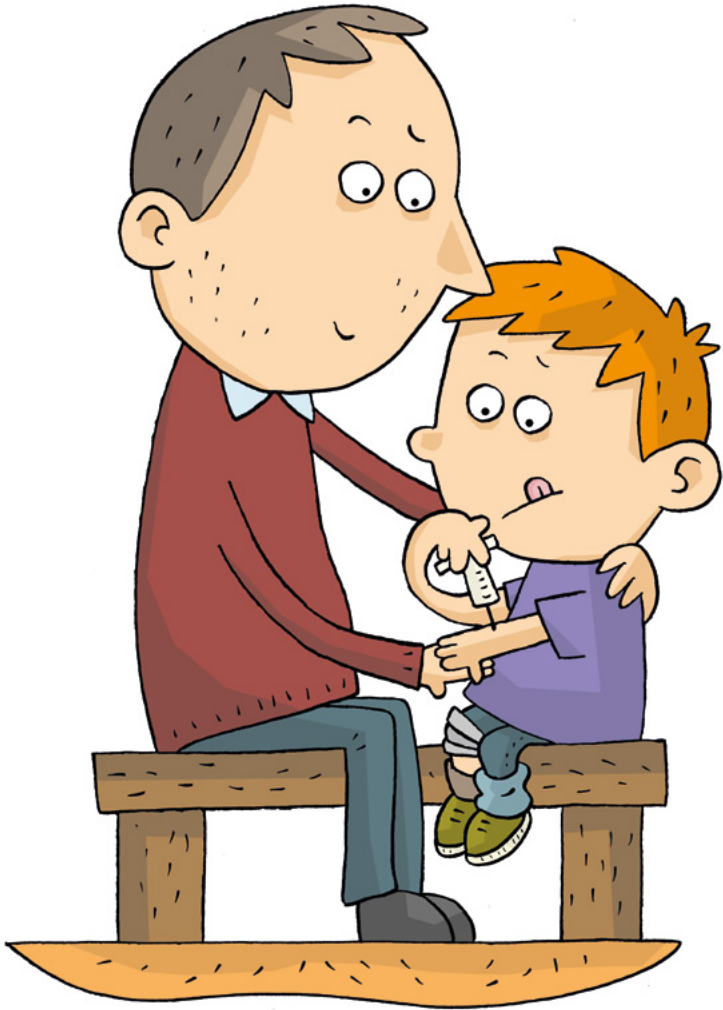
Så ruller hun gazebind om knæet. Hun strammer det ret hårdt.

Bagefter holder hun Simons ben højt op i luften med den ene hånd. I den anden har hun en mobiltelefon. Hun ringer til Simons far.

Hvis man har en blødersygdom og kommer til skade, skal man ringe til sine forældre eller bede en voksen om at gøre det. De ved, hvad man skal gøre og kan komme til skolen, hvis det er nødvendigt. Skolesygeplejersken kan også hjælpe.

Hvis man kommer slemt til skade, for eksempel i hovedet, halsen eller maven, eller hvis det ikke vil holde op med at bløde, skal en voksen ringe til et hæmofilicenter med det samme. Der er de specialister i blødersygdomme. Nogle gange er man nødt til at ringe 112.

Efter et stykke tid kommer far. Han har Simons medicin med. Medicinen, der sprøjtes ind i blodet, indeholder stoffer, som gør det nemmere for kroppen at stoppe blødningen. Så fungerer blodet som andres blod.

Simon plejer at få medicin hver anden morgen. Men nu har han slået sig så alvorligt, at han skal have ekstra medicin. Ellers kan skaden blive værre.

Far giver Simon medicinen i armen. Simon hjælper til.

Når man er barn, er det for det meste ens forældre, der giver en medicin. Når man bliver ældre, må man lære at gøre det selv. Sygeplejerskerne på hæmofili-centret lærer en, hvordan man gør.

Far har også taget krykkerne med. Simon har ikke haft brug for dem, siden han faldt på cyklen sidste år. Dengang måtte han gå med krykker i tre dage.

Simon begynder at græde. Nu er han nødt til at tage hjem. Han har jo kun været i skole i nogle få timer.

”Vi ses i morgen!” råber Morten efter ham. Men Simon er for ked af det til at svare.

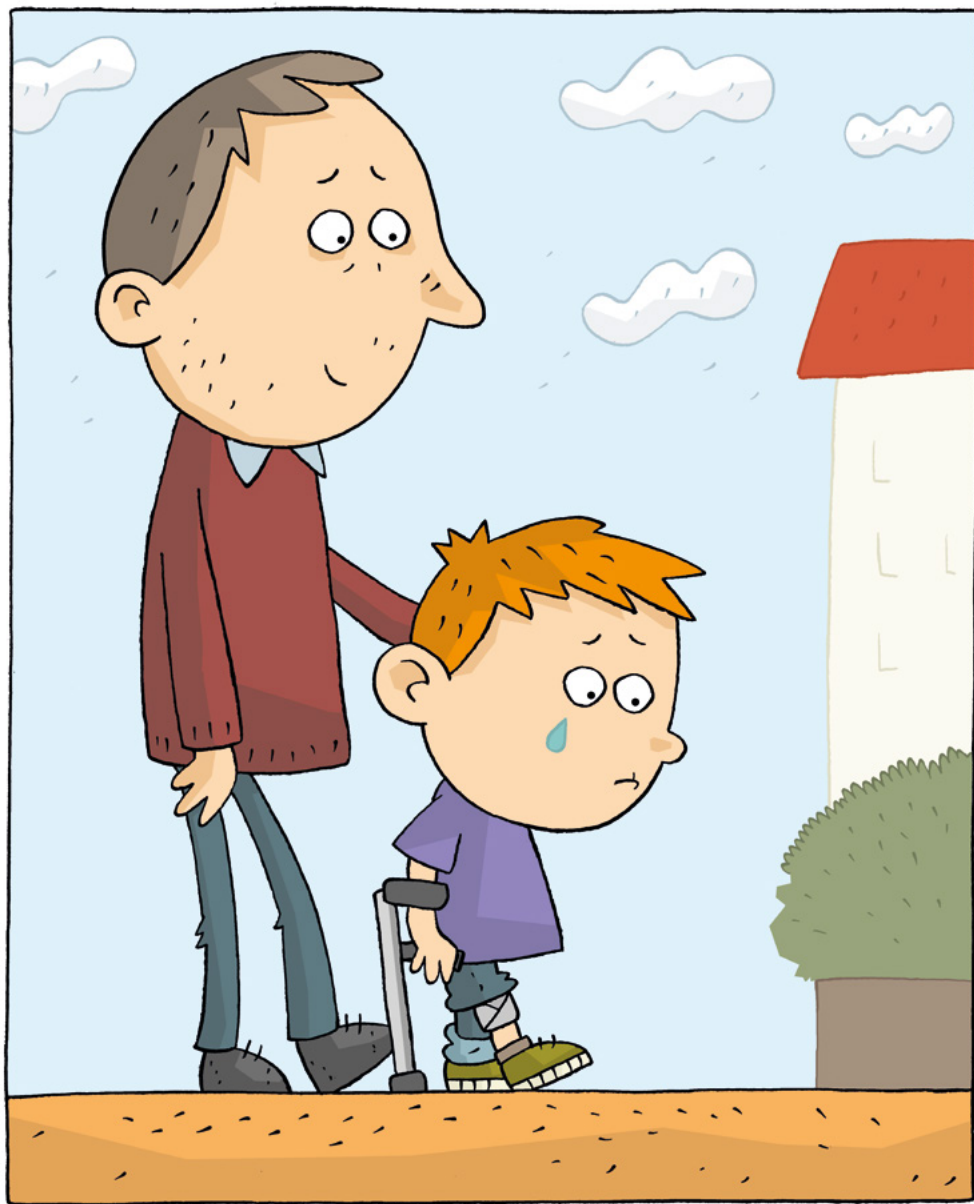

Far synes, at det er bedst, at Simon tager den med ro resten af dagen. Simon synes, at det er surt. Det havde jo været så sjovt at starte i skole. I hvert fald indtil han slog sig.

Gad vide, hvad de nye kammerater finder på i skolen? Måske skal de male og tegne. Eller lave matematik.

Når man er kommet til skade, kan det ikke altid ses udenpå. Man kan også bløde *inden i kroppen*. Det er derfor, at man skal sige det til en voksen, hvis man slår sig. Og så er det vigtigt, at man beskytter sig. Ligesom andre børn skal man huske hjelmen, når man cykler eller står på ski eller skateboard. Man kan også være nødt til at tage ekstra medicin, hvis man slår sig.

Hvis man har slået sig og begynder at bløde, er det vigtigt, at man hviler sig. Man kan have brug for krykker, kørestol eller rollator, mens den skadede kropsdel hviler og heler.

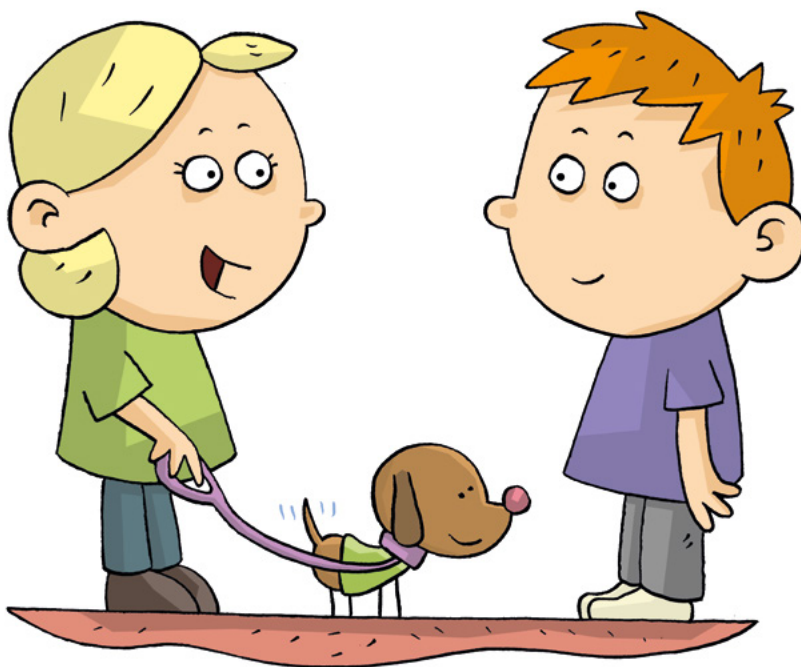

Simon kigger på uret i køkkenet. Den er fem over fem. Far laver tacos, som er Simons yndlingsret. Pludselig ringer det på døren. ”Jeg åbner,” siger far.

Det er Sara! Og hun har Gunnar med. Han har et lilla halsbånd og en grøn trøje på.

”Må vi komme ind?” råber hun ude fra entréen.

”Ja da,” siger Simon. Han bliver glad.

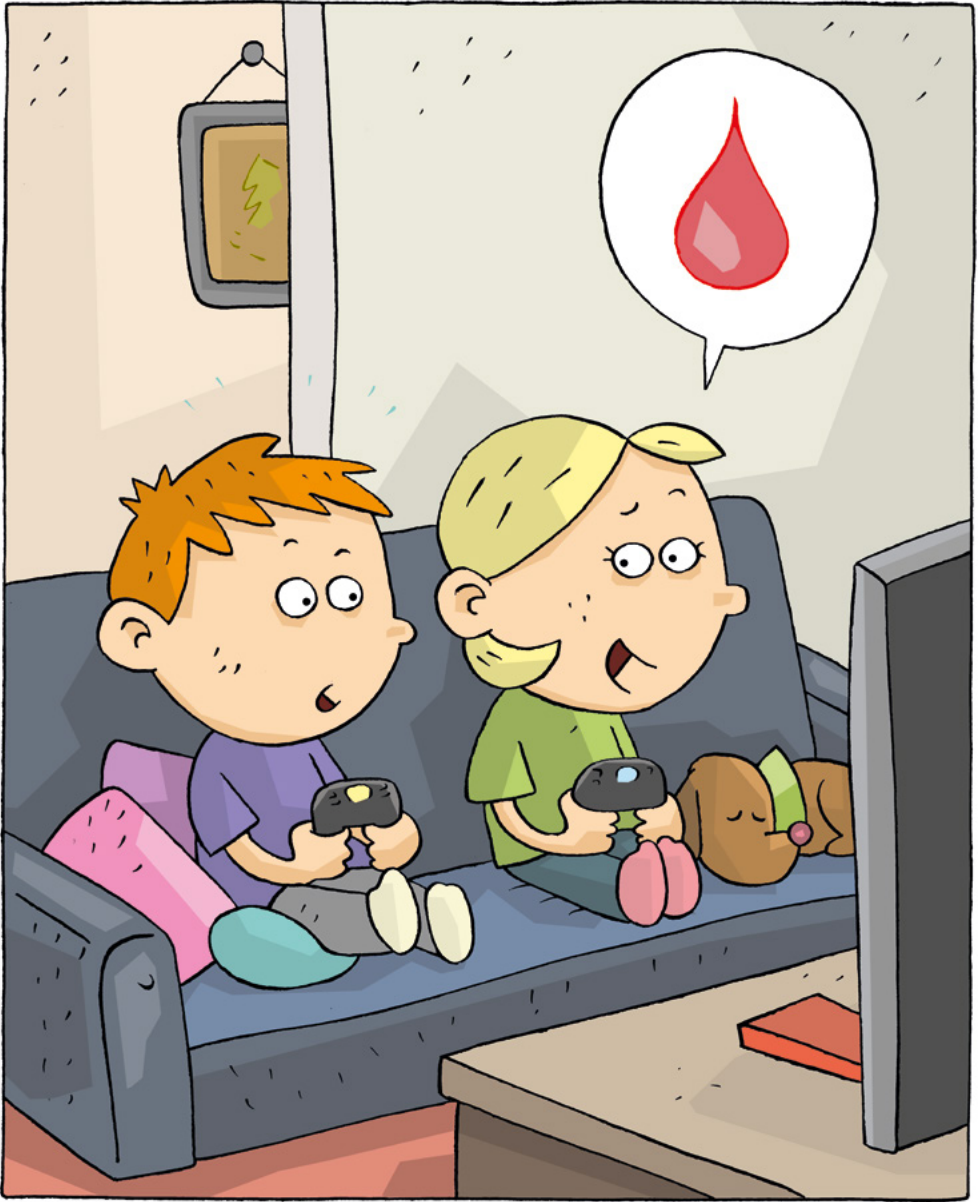
Sara fortæller, at hun bor i samme opgang som Simon. Hun så, da han flyttede ind i lejligheden for nogle uger siden.

De spiser tacos sammen. Simon fortæller Sara om sin blødersygdom.

”Jeg var to år, da de fandt ud af, at jeg var bløder,” siger han. Han fortæller, at han skal ind på en speciel afdeling på sygehuset to gange om året. Den hedder et hæmofilicenter. Der skal han ind for at få tjekket, at medicinen fungerer, som den skal, så det holder op med at bløde, hvis han slår sig.

Mens han fortæller, er det, som om Sara vil sige noget. Men Simon glemmer at spørge hende. Han er så optaget af sin egen historie.

Der findes mange forskellige slags blødersygdom. To af de almindelige typer er hæmofili A og B, som næsten kun rammer drenge. Blodet har sværelse ved at koagulere, hvilket betyder, at det ikke størkner lige så godt som hos dem, der ikke har sygdommen. Hæmofili A indebærer, at man mangler eller har mindre *koagulationsfaktor otte* i blodet. Hæmofili B indebærer, at man mangler eller har mindre *koagulationsfaktor ni* i blodet. Begge dele gør, at blødninger har svært ved at stoppe. Den medicin, som personer med svær blødersygdom tager, får det til at holde op med at bløde. Simon, som historien handler om, har svær hæmofili, så hans blod koagulerer slet ikke. Derfor skal han tage medicin.

Efter middagen sidder de i sofaen og spiller tv-spil. Simons knæ er stadig hævet og ømt. Gunnar ligger ved siden af dem og snorker.

Pludselig siger Sara: ”Vil du høre en hemmelighed?” Det vil Simon gerne.

”Jeg har også en blødersygdom,” siger Sara.

”Hva’?” udbryster Simon. Det troede han slet ikke, at piger kunne have.

”Min blødersygdom hedder von Willebrands sygdom. Hunde kan også have den,” siger Sara.

”Er Gunnar også bløder?” spørger Simon.

”Nej,” siger Sara. ”Men hunde kan have sygdommen præcis som mennesker. Så skal de også tage medicin.”

von Willebrands sygdom er den mest almindelige form for blødersygdom. Den rammer både piger og drenge. Ligesom andre blødersygdomme gør den, at man lettere kommer til at bløde, og man kan være nødt til at tage medicin. Den kan være mild, moderat eller svær. Sygdommen er opkaldt efter en finsk læge, som opdagede den. Han hed Erik von Willebrand. Cirka én ud af hundrede har von Willebrands sygdom. Kun 1 af 10.000 har hæmofili A eller B.

Sara fortæller, at hendes blødersygdom gør, at hun ofte får næseblod. Og hun har lettere ved at få blå mærker ligesom Simon.

Nu forstår Simon, hvordan Sara kunne vide, hvad man skal gøre, når man slår sig. De taler længe om blødersygdomme. Sara fortæller en hel masse, som Simon ikke vidste. Far kommer ind med en vaffelis til dem hver.

”Jeg har heller ikke fortalt det til klassen endnu,” siger Sara, inden hun og Gunnar går hjem. De bestemmer sig for at gøre det sammen i morgen.

”Det er sikkert lettere, når man er to,” siger hun. Det tror Simon også.

Da Simon skal sove, er han ikke lige så ked af det længere. Han har jo fået en ny ven, som bor i samme opgang som ham. Og i morgen skal han lege med Ali, Laura og Morten igen!

Denne bog er udarbejdet af CSL Behring
og er medicinsk faktagransket.

Du kan altid kontakte Danmarks Bløderforening
via www.bloderforeningen.dk, hvis du vil
have yderligere information eller møde andre,
der har en blødersygdom.

Tekst: Nicolas Jacquemot

Illustration: Henrik Lange

Formgivning og produktion: Granath Hälsa

En bog om blødersygdom

Simon skal starte i en ny skole og er lidt nervøs. Han skal fortælle, at han har en blødersygdom.

”Jeg fortæller det senere,” tænker han, da det ringer ud. Men højt oppe i klatrestativet mister Simon grebet.

”Hjælp!” råber han og falder mod jorden. På vej ned husker han, hvad far sagde i morges: ”Vær nu forsigtig!” Nu *skal* han fortælle om sin sygdom.

Simon slår sig handler om at starte i en ny klasse, om venner og om hemmeligheder. I bogen følger vi Simon, som har hæmofili, og Sara, som har von Willebrands sygdom.

Nicolas Jacquemot er forfatter og har skrevet flere bøger for unge om, hvordan kroppen fungerer. Henrik Lange er en velkendt serietegner og børnebogsillustrator.

CSL Behring

Biotherapies for Life™